

Світлана Гладьо
(Вінниця)

УДК 811

ТИПОЛОГІЯ ТЕКСТОВИХ СИТУАЦІЙ (У КОНТЕКСТІ КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЇ СВІТУ)

Статтю присвячено вивченню текстових ситуацій, що репрезентують знання про світ. Виявлення специфіки опредметнених у художньому тексті знань та особливостей їхньої текстової актуалізації розширює традиційну сферу семантичних досліджень тексту, а також доповнює вивчення лінгвального вираження авторських інтенцій і моделювання читачьких реакцій у художніх текстах.

Ключові слова: художній текст, авторська інтенція, текстова ситуація.

Текст як ментальна репрезентація дійсності [8, с. 30; 10, с. 7; 13, с. 151] є основною формою фіксації знань людини й виступає джерелом вивчення знань, опредметнених у ньому [4, с. 26; 11, с. 37]. Розуміння будь-якого тексту визначається загальним знанням учасників комунікації (автора і адресата), набутих до конкретного акту спілкування внаслідок спільної освіти, культури, соціальних уявлень та ін., а також знанням спільним (shared), тобто знанням, набутих автором і адресатом у процесі конкретного акту спілкування [9, с. 35; 12, с. 132].

В іншій термінології загальне знання визначається як інформаційний тезаурус, наявний в учасників комунікації. Під тезаурусом розуміється повний обсяг збережених пам'яттю людини енциклопедичних і мовних знань, який накладається на вироблену в соціумі систему норм і оцінок [7, с. 155]. Спільне / ромежоване з автором знання отримується читачем у процесі сприйняття, розуміння та інтерпретації художнього тексту, тобто коли адресат опановує «текстову дійсність». Процес набуття спільного з автором знання супроводжується підключенням загального знання читача про світ, що ґрунтується на різних типах людського досвіду: лінгвістичного, соціального, емоційного, культурного та ін., у разі, якщо читач спрямовує свій досвід (загальне знання) на текст із метою освоєння його змістовності [2, с. 3]. Іншими словами, процес сприйняття та інтерпретації художнього тексту передбачає, що читач, який володіє власним уявленням про світ і його об'єкти, звертається до загальних знань про об'єктивну дійсність, особистих спогадів і досвіду та інтерпретує текст, порівнюючи ситуації об'єктивної дійсності з ситуаціями художнього простору. Отже, висвітлення семантико-когнітивних особливостей текстової ситуації як складника текстового світу, що певним чином відтворює реальну дійсність, уможливорює розкриття нових аспектів дослідницької парадигми лінгвістики тексту, висвітлюючи алгоритм імовірного впливу художніх текстів на читача залежно від особливостей текстової репрезентації знань.

Мету статті становить дослідження художнього тексту, а саме, – вивчення особливостей текстової семантики крізь призму опредметнених у тексті знань про мову й у мові, про світ і текстову дійсність. Досягнення поставленої мети передбачає розв'язання таких **завдань**: визначити критерії розпізнання фрагментів текстової дійсності, декодування яких вимагає певних знань про світ; установити й охарактеризувати лінгвокогнітивні, формальні й семантичні різновиди текстових компонентів, що певним чином актуалізують знання про об'єктивну дійсність з урахуванням використання новітніх даних когнітивної лінгвістики.

Процеси ідентифікації, осмислення й інтерпретації читачем певних текстових компонентів проходять у межах вписаної в художній текст програми його інтерпретації [3, с. 47], яка складається з розкриття намірів автора (що хотів донести автор до читача) й моделювання реакцій читача на текстову дійсність (як читач має відреагувати на певну інформацію). Таким чином, певні фрагменти текстового світу, що характеризуються формальною, семантичною та лінгвокогнітивною неоднорідністю, виступають

лiнгвiстичною основою для реконструкцiї програми iнтерпретацiї художнього тексту i уможливлють прогнозування ймовiрного впливу художнього тексту на адресата.

У статтi обмежимося дослiдженням текстових ситуацiй (ТС) як фрагментiв тексту, декодування яких ґрунтується на загальному знаннi адресанта й адресата про прототиповi ситуацiї, що спроможнi виражати чи викликати певнi реакцiї людини (читача) завдяки обробцi коґнiтивної iнформацiї (переконань, думок, установок, мотивацiй та iн.) [5, с. 172]. ТС можуть виступати експлицитно як картинки-образи, або iмплiцитно (через порiвняння, асоцiацiї, паралелi) характеризувати об'єкти, агенти та подiї текстової дiйсностi.

У лiнгвiстичних дослiдженнях прийнято розмежовувати реальну (об'єктивну), референтну (концептуальну / понятiйну) i текстову ситуацiї [10, с. 11]. Iншими словами, необхідно розрiзняти об'єктивну проблемну ситуацiю як типову ситуацiю, що викликає реакцiю людини в реальному свiтi [6, с. 87]; концептуальну ситуацiю як узагальнений образ об'єктивної ситуацiї, основнi характеристики якої опосередковано вiдображено в текстовiй ситуацiї; а також текстову ситуацiю як цiлiсний фрагмент тексту, здатний сформувавши ставлення гiпотетичного читача до референтiв текстової дiйсностi. Найбiльш типовi особливостi референтної проблемної ситуацiї вiддзеркалюються в текстових ситуацiях i ґрунтуються на загальному знаннi адресанта i адресата про ситуацiї реального свiту, а також спiввiдносяться з процесом набуття адресатом спiльного з адресантом знання про нетиповi ситуацiї при освоєннi першим реальнiй текстової дiйсностi. Поєднання у ТС запрограмованого (прототипiчного) i нового (нетипового, неочiкуваного) уможливорює вiдiлення двох критерiїв для побудови типологiї ТС: 1) характеру концептуалiзацiї в тексті реального свiту; 2) засобу текстової експлiкацiї знання про свiт.

Залежно вiд того, як концептуалiзується свiт у семантицi тексту та його окремих фрагментiв – за принципом iмiтацiї або за принципом трансформацiї ситуацiй реального свiту – текстовi ситуацiї можуть бути стандартними i нестандартними. Залежно вiд того, задається чи виводиться ставлення читача до об'єктiв, фактiв i явищ текстової дiйсностi, розмежовуються ситуацiї, якi характеризують реальнiй текстової дiйсностi експлицитно (прямо) або iмплiцитно (опосередковано).

Стандартнi ситуацiї спiввiдносяться з проблемними ситуацiями, якi мали, мають або теоретично можуть мати місце в реальному свiтi. Вони ґрунтуються на встановлених стереотипах i втiлюють прототипiчнi ситуацiї глобального (вiйна, порятунок людства i т.и.) та локального (вбивство, весiлля i т.и.) характеру.

Наприклад, в оповiданнi К.С. Прiчард "Hero of the Mines" [14, с. 97-100] iдеться про смерть вiсiмнадцятирiчного шахтаря, Кена Мiллса. Хлопчаина допомогав своєю роботою тим, хто воює з фашистами на фронтi, i загинув, рятуючи працюючих шахтарiв вiд вагонiв з вуглем: *Every coal miner knows the fear of death and faces it daily. When a man is killed underground, the custom has been for his mates to pay him the last honours, to stop work to attend his funeral. But there was more than the usual tribute in the way the men of North Wall followed Ken Mills to the local cemetery. They knew **this lad had given his life for some of them, and cursed that it should be sacrificed.** <...> The men of North Wall **are not likely to forget the lad who was killed because of faulty couplings, dilapidated skips, narrow roads and no manholes for protection.** His mates will always remember what they owe to a brave lad, and honour the memory of a young hero of the mines* [14, с. 99].

Клiшованi фрази (*gave his life for; are not likely to forget; will always remember what they owe to; honour the memory*), використання теперiшнього часу (*every coal miner knows and faces <...>, when the man is killed <...>*) i семантика слiв "daily" i "custom", що акцентують типовiсть небезпеки в роботi шахтарiв, пiдкреслюють стандартнiсть ситуацiї. Але дiєслово "cursed" та iменник "lad", що вiдносяться до розмовної лексики, опосередковано вказують на те, що загиблий хлопець був "своiм" (*This boy*), а не абстрактним героєм з передовиць газет. Для шахтарiв саме вiн є справжнiм героєм - "юним героєм шахт" (*a young hero of the mines, brave lad*), який загинув через поганi умови роботи (*who was killed because of faulty couplings,*

dilapidated skips, narrow roads and no manholes for protection), рятуючи життя своїх товаришів (*had given his life for some of them*). Саме тому дана ТС сприяє формуванню поваги до юнака i ймовiрно викликає скорботу читача з приводу його загибелi.

Прототипичнi ситуацiї, "наповнення" яких у тексті виявляється нетрадиційним, аномальним, заздалегiдь непередбачуваним, можна вважати нестандартними. Прикладом нестандартної ТС виступає, наприклад, опис дiвчини в оповiданнi Р.Ренделл "The New Girl Friend" [16, с. 9-20]. Читацькi очiкування порушуються після того, як стає вiдомо, що в дiвчину таємно вiд дружини i друзiв переодягається молодий чоловiк: *Then, three weeks before, the sound of her entry drowned in loud music from the radio, she had come upon this girl sitting at the table reading Vogue. For a moment she had thought it must be David's sister. She had forgotten Angie had said David was an only child. The girl had long fair hair and was wearing a red summer dress with white spots on it, white sandals and around her neck a string of white beads. When Christine saw that it was not a girl but David himself she didn't know what to do <...>. She sat down. She couldn't take her eyes off him. He didn't look like a man dressed up as a girl, he looked like a girl and much prettier one than she or Angie. 'Does Angie know?' He shook his head* [16, с. 13-14].

Поведiнка чоловiка, що намагається зобразити iз себе дiвчину (*this girl sitting at the table reading Vogue*), сприймається як вiдхилення вiд загальноприйнятих норм iз кількох причин. По-перше, очевидна серйознiсть ставлення до незвичайного «захоплення»: вживаючись в роль дiвчини, чоловiк використовує перуку (*long fair hair*) i зi смаком пiдбирає одяг та аксесуари (*and was wearing a red summer dress with white spots on it, white sandals and around her neck a string of white beads*). По-друге, переодягнувшись в дiвчину, Девiд виглядає цiлком природно, як гарненька дiвчина, а не як переодягнений чоловiк (*He didn't look like a man dressed up as a girl, he looked like a girl and much prettier one than she or Angie*). Можливо тому подруга дружини, що побачила його, прийняла його за сестру Девiда (*it must be David's sister*), забувши, що Девiд був єдиною дитиною у родинi. Нарештi, не зовсiм звичайне захоплення чоловiка було, як зазначалося вище, таємницею для всiх.

Нестандартнi ТС вiдображають трансформоване бачення реального свiту (замогильнi свiти, позаземнi цивiлізацiї та iн.). З iх допомогою зображується неiснуючий з точки зору сучасної науки свiт (примари, духi, прибульцi та iн.), а також вiдбувається приписування неiснуючих якостей iснуючим у реальному свiтi об'єктам або навпаки - надiлення iснуючими властивостями неiснуючих об'єктiв i т.д. Наприклад, в оповiданнi Л.Торсен "Tree Ghosts" [17, с. 107-110] пiвiдомляється про те, що на деревах у саду героїни живуть привиди. Вiдсутнiсть явних чи прихованих вказiвок на неадекватнiсть психiки героїни змушує читача повірити в реальнiсть того, що вiдбувається: *The trees outside my window are draped with old ghosts. This is not an illusion. Bessy Tiddle hangs from the maple tree like a tattered, dry leaf. She is always knitting something foreign and odd, not a sweater because there are too many arms. Bessy was my great aunt on my father's side. She died before I was born and I only recognize her from the sepia-tinted family portrait that is on the mantel downstairs.*

Mr. Donald Shiflet is on the lower branches of the silver aspen. He sits and stares and sometimes gestures at me furiously, waving his arms around until he loses balance and has to grab at a brunch. I knew him. He lived next door and died when I was four or five. I remember him as having a large mustache but he doesn't have one now.

Melinda Farnsworth and Patty McBride share the top branch of the forsythia bush. It's tall enough to be a tree and they seem to like it there. They gossip. Melinda died when she was sixteen and has a pale, pretty look. Patty died in childbirth when she was thirty-two.

There are others.

On the dark nights when the wind howls down from the high hills through the canyons and the branches bounce and sway, I can hear them complaining [17, с. 107].

Те, що в наведеному фрагментi мова йде про привидiв, пiдтверджується вказiвкою на причину або час смертi знайомих героїни людей (*She died before I was born and I only*

recognize her <...>; He <...> died when I was four or five; Melinda died when she was sixteen <...>; Patty died in childbirth when she was thirty-two); описом змiн, що вiдбулися в iх зовнiшностi з моменту смертi (*having a large mustache but he doesn't have one now; <...> has a pale, pretty look*), характеристичну поведiнки з вживанням теперешнього часу (*hangs from the maple tree like a tattered, dry leaf; She is always knitting something; He sits and stares <...>; They gossip*) i навiть iх емоцiйного стану (*gestures at me furiously; they seem to like it; I can hear them complaining*). Інформацiя, що актуалiзована у наведеному фрагментi, суперечить загальному знанню читача про ситуацiї реального свiту. В результатi семантичного конфлiкту цiлого ряду слiв i словосполучень (*old - ghosts; Bessy Tiddle - hangs from the maple tree; She died - I only recognize her; He has - lived and died - doesn't have one now; They gossip - Melinda died - has a pale, pretty look - Patty died in childbirth; them (ghosts) complaining*) виникає невідповiднiсть мiж реалiями текстової та об'єктивної дiйсностi, що сприяє формуванню певного ставлення (недовiри, подиву, жалю) до героїни оповiдання.

Ставлення до об'єктiв, агентiв i подiй текстової дiйсностi може задаватися прямо чи виводитись на основi iнференцiї. В останньому випадку читач змушений опрацьовувати данi, що мiстить текст, i виводити нову iнформацiю [9, с. 33-34]. Наприклад, в оповiданнi Р.Ренделл "A Pair of Yellow Lilies" [15, с. 3-18] коротко описується поведiнка дуже привабливого, «ангелоподiбного» молодого чоловiка, який запросив дiвчину в ресторан.

He answered. It was a pleasant voice, educated, rather slow and deliberate in its enunciation of words, a young man's voice. <...> He was too good-looking for her. He was, in fact, radiantly beautiful, like an angel or a young Swedish tennis player. <...> He asked her to have dinner with him. Bridget said all right but it mustn't be anywhere expensive or grand. <...> The restaurant where they had their dinner was not grand nor expensive, and this was just as well since at the end of the meal Patrick found that he had left his chequebook at home and Bridget was obliged to pay for their dinner out of the money Monica had given her to buy an evening dress. He was very grateful [15, с. 14-15].

Молодий чоловiк iнiцiював вечерю в ресторанi. Галантний, неймовiрно благородний i чесний, оскiльки саме вiн знайшов i повернув Брiджит її вкрадену в бiблiотецi сумку. Прохання вдячної дiвчини про те, щоб мiсце обiду не було ани грандiозним, ани дорогим, вказує на те, що, по-перше, вона не звикла до розкошi чи собливої уваги до своєї персони (*He was too good-looking for her*). По-друге, цей заклик iмплiцитно вказує на те, що дiвчина вважає свого нового знайомого заможною людиною, яка звикла обiдати в шикарних ресторанах. По-третє, такого роду прохання є, на нашу думку, скорiше формальним i здебiльшого не сприймається чоловiками всерйоз при виборi мiсця для вечерi з жiнкою. Отже, твердження про те, що ресторан не був ани грандiозним, ани дорогим (*The restaurant where they had their dinner was not grand nor expensive*), спростовує читацькi очiкування про юнака як людини заможної i щедрої. Той факт, що юнак не лише не запросив дiвчини в пристойний ресторан, але й "забув" чекову книжку вдома, сприяє втратi довiри до героя оповiдання. Вказiвка на те, що юнак подякував небагатий та до того ж нещодавно обкраденій супутницi (*He was very grateful*), якiй довелося заплатити за вечерю, закрiплює негативне ставлення до юнака, який мав би почувати себе збентеженим чи засмученим. Але навiть вибiр квалiфiкаторiв "grateful" iз пари синонiмiв "grateful-thankful" (прикметник "grateful" використовується в тих випадках, коли необхідно пiдкреслити значущiсть послуги, а його синонiм "thankful" - коли необхідно пiдкреслити силу почуття [1, 194]) дає змогу охарактеризувати героя оповiдання як жиголо або навiть шахрая.

Отже, за допомогою декодування опредметних у тексті знань про свiт стають можливими реконструкцiя вписаної в художнiй текст програми його iнтерпретацiї та прогнозування ймовiрного впливу текстових фрагментiв на читача. Текстовi ситуацiї, що пов'язанi з експлiкацiєю в тексті знань про мову, про свiт та про текстову дiйснiсть, позначенi лiнгвосемiотичною, лiнгвокогнiтивною та формально-семантичною специфiкою i є функцiонально неоднорiдними.

ЛІТЕРАТУРА

1. Англо-русский синонимический словарь / Ю.Д.Апресян, В.В.Ботьякова, Т.Э.Латышева и др. / Под рук. А.И. Розенмана, Ю.Д. Апресяна. – М.: Рус. яз., 1980. – 544 с.
2. Богин Г.И. Типология понимания текста / Г.И. Богин. – Калинин : Калинин. гос.ун-т, 1986. – 86 с.
3. Воробьева О.П. Словесная голография в пейзажном дискурсе Вирджинии Вулф: Модусы, фракталы, фузии / О.П. Воробьева // Когниция, коммуникация, дискурс. – 2010. – №1. – С. 47-74.
4. Демьянков В.З. Читательское замешательство: модульный подход к пониманию текста / В.З. Демьянков // Вопросы филологии. – 2011. – №2. – С. 26–30.
5. Дейк Т.А. ван. Стратегии понимания связного текста / Дейк Т.А. ван, Кинч В // Новое в зарубежной лингвистике. – М. : Прогресс, 1988. – Вып. 23. Когнитивные аспекты языка. – С. 153–211.
6. Залевская А.А. Психолингвистика: пути, итоги, перспективы / А.А. Залевская // Вопросы языкознания. – 1998. – №6. – С. 81–94.
7. Ивин А.А. Основания логики оценок / А.А. Ивин. – М. : МГУ, 1970. – 230 с.
8. Кубрякова Е.С. О методике когнитивно-дискурсивного анализа применительно к исследованию драматургических произведений (пьесы как особые форматы знания) / Е.С. Кубрякова // Принципы и методы когнитивных исследований языка : сб. науч. тр. – Тамбов : ТГУ, 2008. – С. 30–45.
9. Кухаренко В.А. Отступление в структуре художественного текста / В.А. Кухаренко, Е.В. Таухнянская, О.П. Демьянова // Коммуникативная направленность текста и его перевод. – К. : УМК ВО, 1988. – С. 35–43.
10. Степанов Ю.С. Изменчивый “образ языка” в науке XX века / Ю.С. Степанов // Язык и культура конца XX века. – М. : РАН, Ин-т языкознания РАН, 2005. – С. 7–34.
11. Шабес В.Я. Событие и текст / В.Я. Шабес. – М.: Высш.шк., 1989. – 175 с.
12. Шаховский В.И. Эмотиология в свете когнитивной парадигмы языкознания / В.И. Шаховский // К юбилею ученого: сб. науч. тр., посвященных юбилею Е.С. Кубряковой. – Москва : Моск. гор. пед. ун-т, 1997. – С. 130–135.
13. Ястрежембский В.Р. Язык и знание в испанских грамматических учениях XIX века / В.Р. Ястрежембский // Язык и структуры представления знаний: Сб. научно-аналит. обзоров. – М. : РАН, Ин-т научной информации по общ. наукам, 1992. – С. 150–163.
14. Australian Short Stories / Comp. by L.Kasatkina. – Moscow : Progress Publishers, 1975. – 400 p.
15. Rendell R. The Copper Peacock / R. Rendell. – London : Arrow Books, 1994. – 170 p.
16. Rendell R. The New Girl Friend and Other Stories / R. Rendell. – London : Arrow Books Lmt., 1985. – 173 p.
17. Thorsen L., K. Miss Emily Martine & Other Stories / L. Thorsen. – Boston : The Four Seas, 1989. – 230 p.

Гладь С. Типология текстовых ситуаций (в аспекте концептуализации мира).

Статья посвящена изучению текстовых ситуаций, которые представляют знания о мире. Выявление специфики опредмеченных в художественном тексте знаний и особенностей их текстовой актуализации расширяет традиционную сферу семантических исследований текста и дополняет изучение лингвистического выражения авторских интенций и моделирования читательских реакций в художественных текстах.

Ключевые слова: художественный текст, авторская интенция, текстовая ситуация.

Gladio S. Textual Situations Typology (in the Context of the World's Conceptualization).

The article deals with the study of textual situations that represent the knowledge about the world. Highlighting the peculiarities of the knowledge implemented in the literary text and its textual actualization expands the traditional area of semantic explorations of the text as well as completes the linguistic research how the author's intentions are expressed in the text and the reader's reactions to the textual world segments are formed.

Key words: literary text, the author's intentions, textual situation.

Ірина Головська
(Вінниця)

УДК 81'42

ДО ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ КОНЦЕПЦІЇ ІНТЕРТЕКСТУАЛЬНОСТІ

У статті здійснено спробу узагальнити основні підходи до розуміння терміну «інтертекстуальність» на даному етапі розвитку мовознавчої науки, визначити статус теорії інтертекстуальності в системі лінгвістичних дисциплін, а також окреслити перспективи застосування теорії інтертекстуальності в аналізі художніх текстів.

Ключові слова: інтертекстуальність, художній текст.

Для сучасних лінгвістичних досліджень тексту характерним є комплексний міждисциплінарний підхід, який ґрунтується на теоретичних та емпіричних надбаннях, накопичених у галузі лінгвістичних, психологічних та соціальних наук. Розуміння тексту як «ієрархічної єдності вищого рангу, багатомірного, багатоаспектного й багатофункціонального системного утворення, що поєднує у собі характеристики складного знаку та комунікативного цілого» [15, с. 36], є на сучасному етапі розвитку текстолінгвістики об'єктивною вимогою, яка базується на усвідомленні дослідниками поліфонічності поняття «текст». Особливої уваги за таких обставин набуває концепція інтертекстуальності, що наразі вважається невід'ємною ознакою тексту, «опосередкованого читаючим суб'єктом та відкритого для взаємодій з іншими текстами» [14, с. 36].

Актуальність теми статті обумовлена ситуацією зміни наукових, епістемологічних парадигм, лінгвофілософськими пошуками у сфері тексту і дискурсу, потребою в осмисленні глибинних основ сучасної системи мислення. Це зумовлює інтерес до проблеми інтертекстуальності – ключового поняття постмодернізму.

Метою статті є узагальнення основних підходів до розуміння терміну «інтертекстуальність» на даному етапі розвитку мовознавчої науки, визначення статусу теорії інтертекстуальності в системі лінгвістичних дисциплін, а також окреслення перспектив застосування теорії інтертекстуальності в аналізі художніх текстів.

Основи лінгвістичних досліджень інтертекстуальності були закладені працями представників постструктуралістської школи Ю. Крістевою і Р. Бартом та семіотичної школи М. Риффатером і Дж. Калером. У сучасній лінгвістиці інтертекстуальність розглядають як текстову категорію (Р. Богранд, О. Веселовський, О. Воробйова, У. Дресслер, О. Потєбня), як передумову текстуальності (Р. Богранд, В. Дреслер, Ю. Лотман, В. Лукін) та аналізують з точки зору засобів її реалізації в конкретних текстах (О. Абрамова, Л. Бабенко, С. Золян, Л. Омельченко, Н. Фатєєва та ін.). Проблема множинних зв'язків тексту з іншими текстами у своїх працях вивчали І. Арнольд, М. Бахтін, А. Беннет, І. Бітенська, Р. Богранд, В. Виноградов, Ж. Дерріда, У. Еко, І. Ільїн, Н. Купіна, К. Леві-Стросс, Е. Михайлова, М. Ріффатер, О. Розеншток-Хюсі, С. Фіш, М. Фуко і Р. Якобсон.

Термін «інтертекстуальність» було введено французьким філологом, знаменитою ученицею відомого філолога і філософа Ролана Барта, Юлією Крістевою в середині шестидесятих років ХХ століття і став потім, як зазначає І. Ільїн, одним з основних принципів постмодерністської критики [5, с. 256.]. Юлія Крістева розглядала інтертекстуальність насамперед як динаміку текстів. «Ми назвемо інтертекстуальністю текстуальну інтеракцію, яка відбувається всередині кожного окремого художнього тексту. Для будь-якого суб'єкта пізнання феномена інтертекстуальності – це ознака того окремого способу, яким кожен текст прочитує історію і відповідно вписується в неї» [6, с. 99]. У роботі «Семіотика» при визначенні поняття «інтертекстуальність», Юлія Крістева різко відрізняє його від інтертекста-об'єкта, який піддається пізнанню і виділенню. Для Юлії Крістевої інтертекстуальність – це «пермутація текстів»: вона свідчить про те, що «в просторі кожного художнього тексту декілька певних висловлювань, запозичених з інших художніх текстів,